

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

NAMANGAN DAVLAT UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Ilmiy ishlar va innovatsiyalar
bo'yicha protektor, dotsent
A. Rasulov
2024-yil

**10.00.06. – QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK,
CHOG'ISHTIRMA TILSHUNOSLIK VA TARJIMASHUNOSLIK**
ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchilar uchun
mutaxassislik fanlaridan kirish imtihoni

DASTURI

Namangan – 2024

Tuzuvchi:

f.f.f.d. (PhD) I.Tojiboyev

Taqrizchi:

DSc. B. Jafarov

f.f.n., dotsent Q.Sidiqov

Dastur Namangan davlat universiteti Ingliz tili kafedrasining 2024-yil "27"-sentabrda 2-sonli yig'ilishida muhokamadan o'tgan va tasdiqqa tavsiya etilgan.

Ingliz tili kafedrasini mudir: S.Daminjanov

Kelishildi:

Ilmiy tadqiqot va ilmiy pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i:

Kirish

Ushbu dastur 10.00.06. – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chig'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunosligi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kiruvchi talabgorlar uchun mo'ljallangan bo'lib, oliy ta'limning Davlat ta'lim standartlari talablari asosida tuzilgan.

Dastur 70230100 – Adabiyotshunoslik (ingliz tili) mutaxassisligida o'qitiladigan asosiy fanlar: Qiyosiy tilshunoslik, Qiyosiy adabiyotshunoslik, Tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti, zamonaviy lingvistik, Tarjima nazariyasi va amaliyoti, Nazariy grammatika, Qiyosiy tipologiya bo'limlarini o'z ichiga oladi. Shuningdek, ushbu dastur ingliz tili va adabiyoti tarkibiy qismidan olingan mavzular bo'yicha talabalarning bilim va ko'nikmasini aniqlash vazifasini ko'zda tutadi. Dastur 60230100 – Filologiya va tillarni o'qitish (ingliz tili), 60111800-Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili), 70230100 – Adabiyotshunoslik (ingliz tili) yo'nalishining mutaxassis egallashi zarur bo'lgan fanlarning amaldagi namunaviy dasturlari asosida tuzilgan.

Dasturning maqsadi va vazifalari:

1.1. Dasturning maqsadi. Hozirgi kunda ingliz tili va adabiyoti bo'yicha ilmiy tadqiqot olib bormoqchi bo'lgan mutaxassislar uchun qiyosiy adabiyotshunoslik, matn tilshunosligi, ingliz tili adabiyoti, qiyosiy tipologiya, tarjima nazariyasini o'rganish, xorijiy tillar va adabiyotining bugungi taraqqiyotini chuqur bilish va ona tili va adabiyoti bilan taqqoslash malakalariga ega bo'lish muhim sanaladi.

Tarjima nazariyasi va amaliyoti, matn tilshunosligi, qiyosiy tilshunoslik, qiyosiy tipologiya, tili o'rganilayotgan mamlakat adabiyoti, ingliz, nemis, fransuz tillari tarixiy taraqqiyoti va takomili, uning millat ruhiyati va madaniyatini aks ettirishdagi ahamiyati keng yoritiladi.

Dasturning vazifasi – qiyosiy adabiyotshunoslik, chig'ishtirma tilshunoslik, tarjimashunoslik sohalarini o'rganish, til va adabiyotni o'zaro qiyoslash siyosatini anglash, mamlakatimiz adabiyoti taraqqiyotini xorijiy mamlakatlar, jumladan ingliz, nemis va fransuz tillari va adabiyotlari bilan solishtirish va ayni paytda mazkur tillar aro tarjimoni amalga oshirish tamoyillarini bilish talab etiladi.

Asosiy qism.

MUTAXASSISLIK FANLARI BO'YICHA TALABGORLAR BILIMIGA QO'YILADIGAN TALABLAR UCHUN ASOS BO'LGAN FANLAR VA MAVZULAR

1. Qiyosiy tilshunoslik masalalari. Qiyosiy tilshunoslikning tabiati va predmeti. Til va jamiyat. Til va tafakkur. Tilshunoslikda tutash sohalar. Til va nutq antinomiyasi. Tilning belgisi va belgisiz xususiyatlari. Lingvosemiotika. Tilshunoslik va semiotika. Qiyosiy tilshunoslikning kelib chiqishi va taraqqiyoti.

Qiyosiy tilshunoslikda adabiy-tarixiy yo'nalish. Humboldtning qiyosiy tilshunoslikka nazariy qarashlari. Qiyosiy tipologik tilshunoslikning paydo bo'lishi, taraqqiyoti masalalari. Tillarning moddiy o'xshashligi va qarindoshligi. Qiyosiy tarixiy usulning mohiyati.

2. Qiyosiy adabiyotshunoslikning asosiy masalalari.

Qiyosiy adabiyotshunoslikning maqsadi va vazifalari. Qiyosiy adabiyotshunoslik, qiyosiy-tarixiy adabiyotshunoslik, komparativizm tushunchalari haqida. G'arb va SHarq madaniy aloqalari. Adabiyotshunoslikda qiyosiy-tarixiy uslub taraqqiyoti. Qiyosiy-tarixiy uslub tushunchasini paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi. Qiyosiy-tarixiy jarayonlarni uyg'unligi. V.M. Jirmunskiy, N. I. Konrad, I.G. Neupokoeva, D. Dyurishin, va A.N. Veselovskiyning fan taraqqiyotiga qo'shgan hisslari. Mifologik maktabning taraqqiyoti va uni qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (Yakob va Vil'gel'm Grimm, A. Kun, M. Myuller, F.I. Buslaev, A.N. Afanas'ev, O.F. Miller). Turli millat afsonalari umumiylik. Madaniy-tarixiy maktab asoschilarini qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (I. Ten, V. Sherer, G. Lanson, G. Brandes, J.L. Yuis, A.N. Pipin, N.S. Tixonravov). Qiyosiy-tarixiy uslubni adabiyotlararo jarayonda rivoji. Tarixiy-tipologik konvergentsiya.

3. Zamonaviy tilshunoslik. Lingvomadaniyatshunoslik

Paradigma tushunchasi va uning tilshunoslikdagi ahamiyati. Madaniyat va uning o'rganilishi. Lingvomadaniyatshunoslik tarixi va nazariy asoslari. Lingvomadaniyatshunoslikning tadqiqot metodlari va vazifalari. Lingvomadaniyatshunoslikning asosiy tushunchaviy-terminologik apparati. Til va madaniyat munosabatlari. Lingvomadaniy birliklarning tahlili. Lingvomadaniy birliklarning tahlili. Madaniyat va inson. Madaniyat va sivilizatsiya. Metaforalarning madaniyatdagi roli. Turli lingvomadaniyatlardagi o'xshatish va ramzlarning qiyosiy tahlili. Lakuna va frazeologizmlarning turlari. Lingvomadaniyatshunoslik maktablari.

4. Tarjima nazariyasi va amaliyoti

Tarjima nazariyasining fan sifatida shakllanishi. Tarjima nazariyasi va amaliyotining lingvistik va adabiyotshunoslik aspektlari. Tarjimada ekvivalentlik va adekvatlik masalasi. Tarjima turlari va xillari. Badiiy tarjima muammolari. Tarjima usullari. Avtomatik tarjima muammolari. Tarjima transformatsiyalari. Tarjimaning leksik va frazeologik muammolari. Realizatsiya tarjimasi. Bilvosita va bevosita tarjima. Og'zaki tarjima. Sinxron tarjima.

5. Tili o'rganilayotgan mamlakatlar tili va adabiyoti.

Romantizm adabiyoti. Yevropadagi barcha mamlakatlarni o'z qamroviga olgan g'ayrima'rifatparvarlik harakatining samarasi ekanligi. Buyuk fransuz inqilobining natijalaridan qoniqmaslik bu oqimning paydo bo'lishida ijtimoiy zamin bulib xizmat etganligi. Ular hayotni qisman takomillashtirishni emas, balki undagi barcha ziddiyatlarni butunlay bartaraf etishni orzu qildilar. Ideal bilan voqelik o'rtasida katta farqning borligi Romantizm o'zining yorqin ifodasini

topdi va bu hol romantizmga xos ikki yo'nalishning mohiyatini belgilab berganligi. N. Bayron, P. B. Shelli, A. Mitskevich, M. Yu. Lermontov ijodi.

Klassitsizm adabiyoti xususiyatlari. Yunon va Rim san'ati merosida shaqqanib, unga taqlid qilish natijasida yuzaga kelgan adabiyot va san'atdagi uslub, yo'nalish ekanligi. Antik davr mifologiyasi (rivoyatlari), favvot voqealariga murojaat qilib, ulardan olingan syujetlar orqali o'z davrlarining etik — axloqiy va siyosiy muammolarini ko'tarishta harakat qildilar. K.da ham umumlashma asar yaratish asosiy masala hisoblanishi.

6. Chet til o'qitish metodikasi

Chet til o'qitish va til o'qitish malakasining o'zaro munosabatlaridagi konsepsiyalar. Ilmiy-tadqiqiy konsepsiya.

Nazariy-falsafiy konsepsiya. Konsepsiya. Qadriyatlarga asoslangan konsepsiya. Badiiy mahorat konsensiyasi.

Til o'qitish metodlarining tanqidiy tahlili. Til o'qitish metodlarining qisqacha tarixi va bugungi kundagi yondashuvlar.

Dars kuzatish turlari

Standart. Til ta'limi standartlari.

Chet tili ta'limiga kommunikativ yondashuv. Til o'rganish imkoniyatlari. Xalqaro baholash dasturlari. CEFR talablari.

Talabgorlar uchun tavsiya etiladigan umumiy savollar ro'yxati

1. "Aldoqchi so'zlar" tarjimasi.
2. A.N. Veselovskiyning nazariy qarashlariga izoh bering?
3. Adabiyotshunoslikda qiyosiy-tarixiy uslub taraqqiyoti. Qiyosiy-tarixiy uslub tushunchasini paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi.
4. Atoqli otlar, geografik nomlar, tashkilot nomlari tarjimasi.
5. Badiiy asar tarjimasi bilan shug'ullangan tadqiqotchi asosan qaysi jihatlarni qiyosan o'rganishi mumkin?
6. Badiiy asar tarjimasi bilan shug'ullangan tadqiqotchi asosan qaysi jihatlarni qiyosan o'rganishi mumkin?
7. Badiiy matn tarjimasi.
8. Bir bir makon va zamonda mavjud bo'lgan adabiy voqea va hodisalarni qiyoslash.
9. Bir makon, lekin har xil zamonda mavjud bo'lgan adabiy voqea va hodisalarni qiyoslash.
10. Bir zamon, lekin har xil makonda mavjud bo'lgan adabiy voqea va hodisalarni qiyoslash.
11. Badiiy tarjimada kognitiv dissonans nazariyasi. Badiiy tarjimada kognitiv dissonansning kelib chiqish sabablari va yechimlari.
12. Chet tili va o'zbek tillarida murojaat shakllari va ularni tarjimada ifodalash.
13. Davr koloriti, joy kabi ekstralingvistik faktorlarni hisobga olish.
14. Elektron lug'atlar bilan ishlash. Transit, Satalist, Déjà vu kabi kompyuter dasturlari. Ko'p tillik ABBYY Lingvo lug'ati.

15. Filologik komparativistika deganda nimani tushunasiz?
16. Fe'l tarjimasini. Fe'llarning bo'lishsizlik shakli tarjimasini. Uslubning tarjimaviy talqini.
17. Grammatik ma'no turlarini tarjimada ifodalash. Chet tili va o'zbek tillarida gap strukturasi va undagi farqlar. Grammatik shakl va konstruksiyalarni tarjima qilish printsiplari.
18. Gazeta va publististik matnlar tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari.
19. Har xil makon va zamonda mavjud bo'lgan adabiy voqea va hodisalarni qiyoslash.
20. Hodisalarning ichki xususiyatlari muayyan muhitdagi o'xshash va farq qiluvchi jihatlarni aniqlash.
21. Hodisalarning ichki xususiyatlari o'xshash va farq qiluvchi jihatlarni aniqlash.
22. Hodisalarning paydo bo'lish sabablari va zaruriyat (motiv) larini aniqlash.
23. Hodisalarning tashqi xususiyatlari o'xshash va farq qiluvchi jihatlarni aniqlash.
24. Ilmiy tadqiqot metodlari va qiyosiy tahlil.
25. Ilmiy, ilmiy-ommabop matnlar tarjimasini.
26. Infinitiv konstruksiyalar tarjimasini. Konversiya va tarjima. Qo'shma so'zlar tarjimasini.
27. Infomatsion dasturlarning ishlash printsiplari. Tarjimalarni xotirada saqlovchi dasturlar. Matnni tayyorlash tizimi.
28. Iqtiboslar tarjimasini.
29. Leksik lakunalar tarjimasini.
30. Lingvistik va adabiy komparativistikaning bir-biridan farqini izohlang.
31. Matn ma'lumotlari turlari va tarjima muammolari.
32. Matnning uslubiy xususiyatlari.
33. Metodologiya nima va qanday ilmiy tadqiqot metodlarini bilasiz?
34. Mifologik maktabning taraqqiyoti va uni qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (Yakob va Vil'gel'm Grimm, A.Kun, M.Myuller, F.I.Buslaev).
35. Milliy xususiyatli frazeologik birliklar tarjimasini.
36. Muqobil tarjima. Muqobillik va ekvivalentlik turlari.
37. Matnning g'oyaviy yo'nalishini tarjimada saqlash masalalari. Muallif – tarjimon aloqasi. Tarjimada asl matn muallifining ruhiyatini saqlash.
38. Nima uchun har xil makon va zamon adabiy hodisalarni qiyoslash jarayoni qiyosiy tahlil metodologiyasi va metodikasi uchun eng murakkabi sanaladi?
39. Nima uchun tarjima qiyosiy adabiyotshunoslik obyekti hisoblanadi?
40. Nima uchun tarjima qiyosiy adabiyotshunoslik obyekti hisoblanadi?
41. Omonim so'zlar va polisemantik so'zlar tarjimasini.
42. Perefrazalar tarjimasini.
43. Qanday holatlarda adabiy hodisalarni qiyoslash jarayoni noxolis natijalar beradi?
44. Qisqartma so'zlar tarjimasini.
45. Qiyosiy adabiyotshunoslik fan sifatida qachon shakllangan?
46. Qiyosiy adabiyotshunoslik fanining bugungi kundagi istiqboli haqida qanday fikrdasiz?

47. Qiyosiy adabiyotshunoslik, qiyosiy-tarixiy adabiyotshunoslik. Komparativizm tushunchalari haqida. G'arb va Sharq madaniy aloqalari.
48. Qiyosiy adabiyotshunoslikning maqsadi va vazifalari.
49. Qiyosiy jarayon eng muhim bosqichlari.
50. Qiyosiy tahlil kutilgan natijani berishi uchun, tadqiqotchi qanday bosqichlarda ish olib borishi kerak?
51. Qiyosiy tahlil natijalarining xolisligini ta'minlash shartlari nimalardan iborat?
52. Qiyosiy tahlil obyektlari.
53. Qiyosiy tahlil vazifalari.
54. Qiyosiy tahlilning vazifalari nimalardan iborat?
55. Qiyosiy-tarixiy metod asoschilaridan kimlarni bilasiz?
56. Qiyosiy-tarixiy metod chog'ishtirish metodidan qanday farq qiladi?
57. Qiyosiy-tarixiy va chig'ishtirma metod haqida.
58. Qiyosiy-tarixiy jarayonlarni uyg'unligi. V.M. Jirmunskiy, N. I. Konrad, I.G. Neupokoeva, D. Dyurishin va A.N. Veselovskiyning fan taraqqiyotiga qo'shgan hissasi.
59. Qiyosiy-tarixiy uslubni adabiyotlararo jarayonda rivoji. Tarixiy-tipologik konvergentsiya.
60. Qiyoslanishi mumkin bo'lgan qanday tipik vaziyatlarni bilasiz?
61. Qiyoslash jarayonidagi eng muhim bosqichlarga izoh bering?
62. Qiyoslash natijalarini baholash mezonlari.
63. Qiyoslash natijalarini baholashning qanday mezonlari mavjud?
64. Qiyoslash natijalarining xolisligini ta'minlash shartlari.
65. Qiyoslashga sabab bo'lgan sabab va zaruriyatlar (motivlar)ni tahlil qilish eng muhimi hisoblanishi.
66. Rasmiy xujjatlar va ularning tarjima muammolari.
67. Reklama matnlari tarjimasini.
68. Referat-rezume yozish usullari.
69. Realiza tushunchasi. Realizlar klassifikatsiyasi. Tarixiy realizlar tarjimasini. O'lchov birliklari, geografik nomlar tarjimasini.
70. Shet til va o'zbek tillaridagi so'z ma'nolarining hajmi va shakli.
71. So'z o'yinlari tarjimasini.
72. So'z semantikasi va tarjima.
73. So'z va kontekst.
74. So'z va so'z birikmalari sinonimiyasi.
75. Sonlar, otlar geografik nomlar tarjimasida aniqlikka erishish muammolari.
76. Stilistik kompensatsiya.
77. Tabiiy, ma'naviy va ijtimoiy qiyosiy tahlil obyektlari bir-biridan qanday farq qiladi?
78. Tarjima sohasidagi infomatsion dasturlar yaratilish tarixi.
79. Tarjima jarayonida adekvatlikka erishish vositalarini tushuntiring?
80. Tarjima muvaffaqiyatini belgilovchi jihatlari?
81. Tarjima nazariyasiga oid muhim tushunchalarni izohlang?
82. Tarjima tarixiga oid nimalarni bilasiz?

83. Tarjimada leksik transformatsiyalar: konkretlashtirish, umumlashtirish, kalkulashtirish, so'zma-so'z tarjima, leksik izohlash, zamonaviylashtirish, antonimik tarjima, tushirib qoldirish, so'z qo'shish, ma'noni kengaytirish, kompensatsiya.
84. Tarjimaning lingvistik jihatlarini nimalardan iborat?
85. Terminlar tarjimasi.
86. Til va nutq antinomiysi.
87. Turli millat afsonalari umumiylik. Madaniy-tarixiy maktab asoschilarini qiyosiy-tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (L.Ten, V.Sherer, G.Lanson, G.Brandes, J.L'yuis, A.N.Pipin, N.S.Tixonravov).
88. Taqlidiy so'zlarni tarjima qilish muammolari. Transliteratsiya va transkripsiya. Kalka tarjima.
89. Tarjima birliklari va darajalari.
90. Tarjima nazariyasi va amaliyoti fanining tarixi va rivojlanish bosqichlari.
91. Tarjima turlari.
92. Tarjimada kommunikatsiya elementlarini hisobga olish zaruriyati.
93. Tarjimada grammatik transformatsiyalar: so'z turkumlarini almashtirish, gap bo'laklari o'rnini o'zgartirish, majhullik nisbatini aniqlik nisbat bilan almashtirish, grammatik rod (jins) tarjimasi, grammatik sabablarga ko'ra so'z qo'shish va so'zni tushirib qoldirish, qo'shma gapni sodda gap bilan almashtirish.
94. Tarjimaning lingvistik, nolingvistik va adabiyotshunoslik bilan bog'liq jihatlarini.
95. Tarjimaning umumiy nazariyasi.
96. Tarjimaning xususiy nazariyalari.
97. Tarjimashunoslik fanining predmeti, ob'ekti, maqsadi va vazifalari.
98. Terminologik lug'atlar.
99. Texnik tarjima ni va uning salbiy va ijobiy tomonlari.
100. Yozma va og'zaki tarjima o'rtasidagi farqlar. Fikrni og'zaki bayon etish.
101. Zaruriyat – obyekt – mohiyat algoritmidagi qiyosiy tahlilni amalga oshirish mexanizmini tushuntiring?
102. Artikllar tarjimasi.
103. Og'zaki tarjimada notiq nutqini yozma qayd qilish texnikasi. Notiq tomonidan bildirilgan fikrning asosiy informativ qismini ajratish.
104. Og'zaki tarjimaga o'rgatish mashqlari tipologiyasi. Og'zaki tarjimada transformatsiyalardan foydalanish.
105. Og'zaki tarjima turlari: ikki tomonlama tarjima, ketma-ket tarjima, sinxron tarjima. Og'zaki tarjimada xotiraning roli.
106. Olmosh tarjimasi. Predloglar tarjimasi. Chet tilida erkalovchi va kishraytiruvchi affiksalar, ularni tarjimada ifodalash muammolari.

Talabgorlarning yozma ishlarni baholash mezonlari

10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik ixtisosligi bo'yicha sinovlar yozma ish shaklida o'tkaziladi.

Talabgorlar uchun taqdim etiladigan yozma ish variantlari 4 ta savoldan iborat bo'lib, har bir savolga berilgan javoblar "0" balidan "25" balgacha baholanadi. Yozma ish sinovida talabgorlar uchun har bir savolga berilgan ballar yig'indisi asosida, jami 100,0 ball to'plash imkoniyati beriladi.

Yozma ish variantidagi har bir savolga taqdim etilgan javoblar quyidagi mezonlar asosida baholanadi:

1. Savolning mazmuni hozirgi zamon jamiyat va inson taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan, javoblarda mantiqan yaxlitlikka erishilgan, umumiy xulosalar chiqarilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 17–20 ball.

2. Savolning mazmuni hozirgi zamon jamiyat taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 14–16 ball.

3. Savolning mazmuni hozirgi zamon ijtimoiy taraqqiyot, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'liq holda aniq yoritilgan, mazmun-mohiyati to'liq ochib berilmagan, ayrim noaniqliklarga yo'l qo'yilgan hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilmagan bo'lsa – 11–13 ball.

4. Savolning mazmuni hozirgi zamon fan va jamiyat taraqqiyoti, fandagi yangiliklar va ilmiy manbalar bilan bog'lanmagan, mazmun-mohiyati ochib berilmagan, ilmiy noaniqlik va xatoliklarga hamda imlo va stilistik xatolarga yo'l qo'yilgan bo'lsa – 0–10 ball.

Tavsiya etilgan asosiy adabiyotlar ro'yxati:

1. Mirziyoyev Sh. M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – Toshkent: "O'zbekiston" NMIU, 2017.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш буйича Харакатлар стратегияси" тўғрисидаги Фармони (Халқ сўзи 2017 йил, 8 феврал).
3. Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори "Олий таълим тизимини янада ривожлантириш чора-тадбирлари" тўғрисида (Халқ сўзи 2017 йил, 21 апрель).
4. Ashirboyev S. O'zbek dialektologiyasi. – Toshkent: 2013.
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1997 yil. 9-son.
6. "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi to'g'risida"gi Qonuni. O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1997 yil. 11-12-son.
7. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 176 bet.
8. Comparative literature in the age of multiculturalism. Edited by Carles Bernheimer. The John Hopkins University Press. London 1995
9. Гринцер Р.П.А. Эпохи взаимодействия литератур Востока и Запада. М.: Российский гос. Гуманитарный университет, 1997. 51 стр.
10. Сетлина Т.Л. Приемственность литературного развития. М.: Высшая школа, 2009. – 290 с.
11. Теоретические основы сравнительного и сопоставительного литературоведения. Учебное пособие. Казань, 2014. – 105 стр.
12. Mirsoatov T.Z. Nemis tili grammatikasi. – Toshkent: O'qituvshi, 1974. – 224 b.
13. Реткер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международное отношение, 1974. – 216 стр.
14. Комиссаров В.Н. Теория перевода. Лингвистические аспекты. – М.: Высшая школа, 1990. – 253стр.
15. Бархударов Л.С. Язык и перевода. - М.: Международные отношение, 1975. - 230 стр.
16. Mirtemir. Asarlar. O'n tomlik. 3-jild. G'afur G'ulom nomidagi Adabiyot va san'at nashriyoti. T., 1972, 229-230-betlar.
17. Salomov G'. Tarjima nazariyasiga kirish. X.Hamidov tayyorlagan qayta nashri – Toshkent: O'qituvchi nashriyoti, 2015 yil. - B. 220.
18. Saidov S. Grammatik in Mustern. – Tashkent: O'zbekiston, 2003. S. 152.
19. Neubert, Albrecht. Pragmatische Aspekte der Übersetzung. In: Grungfragen der Übersetzungswissenschaft, Leipzig. 1968. S.21-23.